

Venesatamien luokitus

Klassificering av båthamnar

Merenkululaitos
Sjöfartsverket

1998

VENESATAMIEN LUOKITUS

KLASSIFICERING AV BÅTHAMNAR

3. täydennetty painos

Merenkululaitos, kartta- ja väyläosasto

SISÄLTÖ

Esipuhe	3
Johdanto	3
Venesatamien luokittelutoiminta	4
Venesatamaluokat	4
Venesatamien palvelutavoitteet	5
Vammaisille soveltuvat venesatamat ja niiden palveluvarustus	7
Venesatamien turvallisuudesta	7
Vierassatamien arviointi	9
Venesatamarekisterin ylläpito ja käyttö	11
Merikartta- ja maastomerkit	11
Vierassatamien sinilipun saantikriteerit (1998)	12
Osoitteita	12
Venesatamaryhmän satamatiedosto	13

Venesatamien luokitus
Klassificering av båthamnar

3. täydennetty painos
3 uppdaterade upplagan

Valokuvat/Fotografier: Lentokuva Vallas Oy

ISBN 951-49-0860-0

PunaMusta
Helsinki/Helsingfors 1998

ESIPUHE

Venesatamaryhmä on laatinut tähän julkaisuun sisältyvät venesatamien luokitusperusteet. Venesatamaryhmässä ovat edustettuina Suomen Purjehtijaliiton veneilytoimikunta ja Suomen Veneilyliiton venematkailutoimikunta. Työ perustuu Matkailun edistämiskeskuksen venesatamien luokittamista vuonna 1987 selvittäneen työryhmän laatimiin luokitusperusteisiin. Tavoitteena on luokitella yhdenmukaisesti kaikki tärkeimmät käyntisatamat. Luokitus perustuu puhtaasti sataman palveluvarustukseen eikä näin ollen aseta satamia paremmuusjärjestykseen.

Venesatamaryhmä vastaa satamien luokittamisesta. Luokittaminen tässä julkaisussa esitettyjen perusteiden mukaan on aloitettu 1989.

Aikaisemmat painokset ovat ilmestyneet ympäristöministeriön ympäristönsuojeluosaston ohjeena.

Helsingissä 27.12.1997

Merenkululaitos

Venesatamaryhmä

JOHDANTO

Suomen rannikko- ja saaristoalueet sekä sisävesistöt tarjoavat erinomaiset mahdollisuudet veneilyyn. Siitä onkin tullut suosittu vapaa-ajan viettotapa. Suomessa on lähes 700 000 venettä, joista suurin osa on soutuveneitä ja avoimia, perämoottorilla varustettuja veneitä. Veneilyä harrastaa yli miljoona suomalaista. Myös ulkomaalaisten veneiden määrä maamme rannikkoalueilla on lisääntynyt.

Veneilyllä on myös merkitystä väylien varrella olevien kylien asukkaille. Veneilijöiden ostamat palvelut edistävät kylien säilymistä elinkelpoisina ja asuttuina. Veneilyn kehittyminen edistää kotimaan matkailua. Myös veneiden, vene-moottoreiden ja veneilytarvikkeiden kotimaisella valmistuksella ja myynnillä on taloudellista merkitystä.

Veneilyn kehittymistä vaikeuttava tekijä on sopivien rantautumispaikkojen väheneminen loma-asutuksen lisääntyessä. Myös veneilijöiden tarvitsemien palvelujen kehittämisessä on puutteita. Ohjaamalla palvelujen sijoittumista ja niitä koskevaa tiedottamista lisäämällä voidaan edistää pysyvän asutuksen toimeentulomahdollisuuksia. Samalla voidaan veneilijöitä ohjata sellaisille reiteille, joilla veneilystä aiheutuvat haitat luonnolle ja asutukselle jäävät mahdollisimman pieniksi.

VENESATAMIEN LUOKITTELUTOIMINTA

Veneilijät tarvitsevat erilaisia satamapalveluita, mutta monipuolisia palveluita ei ole tarvetta järjestää kaikkiin satamiin. Satamat erikoistuvat tämän johdosta tiettyihin palveluihin. Koska satamat ovat eritasoisia, on satamien palveluista tiedottaminen tärkeää. Tiedottamisen pohjaksi tarvitaan yhdenmukaisia luokitusperusteita. Luokitus on kehitetty veneilijöiden tarpeiden pohjalta ottaen huomioon palvelujen tuottamiseen ja markkinointiin liittyvät näkökohdat. Yhtenäiset luokitusperusteet helpottavat venesatamien ja venereittien suunnittelua ja toteuttamista, palvelujen kehittämistä ja veneilyyn liittyvää tiedottamista ja markkinointia. Matkaveneilijän olisi voitava luottaa siihen, että tietyn tyyppinen satama täyttää tietyt vähimmäisvaatimukset.

Vuodesta 1985 on pidetty vuosittain yhteisiä pohjoismaisia vierassatamakokouksia. Näihin ovat osallistuneet Svenska Turistföreningen, Suomen Purjehtijaliitto, Suomen Veneilyliitto, Svenska Båtnationen ja Svenska Kryssarklubben, alkuvuosina myös Norjan ja Tanskan edustajat. Kokouksissa on käsitelty yhtenäisiä pohjoismaisia vierassatamien arviointiperusteita. Arvioinnissa voi kuitenkin eri pohjoismaissa olla paikallisia eroavuuksia. Suomessa arvioidaan lisäksi sataman palvelutaso.

Työn tarkoituksena on luokitella veneilijöiden käyttämät käyntisatamat Matkailun edistämiskeskuksen työryhmän esittämän luokituksen mukaisesti vierassatamiin, palvelusatamiin, vieraslaitureihin ja retkisatamiin. Tietoja veneilyyn sopivista virkistysalueista palveluineen pyritään keräämään. Merikarttoihin merkittävät suojasatamat etsitään yhteistyönä Merenkulkulaitoksen kanssa.

Vierassatamat arvioidaan yhteisten pohjoismaisten arviointiperusteiden mukaan, ottaen huomioon Matkailun edistämiskeskuksen työryhmän ja Veneilyasiain neuvottelukunnan muutosehdotukset. Vierassatamaksi hyväksytään vain tietyt vähimmäisvaatimukset täyttävä satama. Tällaisessa satamassa saadaan käyttää venesatamaryhmän vierassatamataulua.

Tiedot kerätään vuosittain veneilykauden aikana. Ne saadaan lopullisessa muodossa käyttöön merikarttojen ilmestymisaikatauluihin sovitettuina.

Merenkulkulaitoksen kartta- ja väyläosasto avustaa ja valvoo venesatamaryhmän työtä.

VENESATAMALUOKAT

Venesatamien luokittelu perustuu veneilijöiden tarpeisiin. Luokittelutiedot on tarkoitettu palvelemaan myös sataman pitäjiä ja eri viranomaisia. Tietty satama voi tämän luokittelun mukaan kuulua samanaikaisesti useaan luokkaan, jos sen toiminta edellyttää sitä.

Kotisatamat ovat veneiden pitkäaikaiseen säilytykseen tarkoitettuja. Näissä ei välttämättä ole palveluja vieraileville veneilijöille.

Niille satamille, joista veneilijät varsinaisesti hakevat palveluja, on yhtenäiseksi nimikkeeksi valittu käyntisatamat. Tämän nimikkeen katsottiin kuvaavan sitä, että ne ovat veneilijän käyntikohteita. Tämän ryhmän satamat eivät muodosta hierarkista järjestelmää vaan nimike kuvaa satamatyyppin luonnetta ja tehtävää. Vierassatama on täyden palvelun satama, muissa käyntisatamissa palveluvarustus vaihtelee käyttötarkoituksesta riippuen.

Turvasatamat ovat satamia, joihin ei normaalitilanteissa hakeuduta. Niihin mennään, kun tarvitaan suojaa tai apua. Joukossa on satamia, joihin muutoin kuin hätätilanteessa meneminen on suorastaan kiellettyä. Näissä satamissa ei yleensä ole palveluja. Sen sijaan puhelin sekä ensiapu ja korjausapu ovat joissain tapauksissa saatavissa.

Kotisatama

Satama, jossa veneet pääasiallisesti säilytetään veneilykauden aikana ja jossa veneen omistaja joko omistaa tai hallitsee venepaikan. Satamat ovat yleensä kunnallisia, kaupallisia tai kerhojen ylläpitämiä satamia.

Käyntisatama

Satama, jossa veneretken tai matkapurjehduksen aikana voi käydä kaupassa, asioimassa, lepäämässä, yöpymässä tai veneen huollossa.

Vierassatama

Palveluvarustukseltaan monipuolinen ja korkeatasoinen matkaveneilyä palveleva satama, jossa on vähintään 10 vieraspaikkaa. Sen varustukseen kuuluu ainakin elintarvikkeiden myyntipiste, veneille tarkoitettu polttoainejakelu, juomavesi, talousjätehuolto, käymälä, peseytymistilat ja puhelin.

Palvelusatama

Pääasiassa elintarvike-, polttoaine- tai vesitäydennyksiin tarkoitettu satama. Satamassa voi olla yöpymiseen tarkoitettuja vieraspaikkoja.

Vieraslaituri

Kyläsataman tai pääasiassa kalastusta tai matkustajatai yhteysliikennettä palvelevan piensataman yhteydessä oleva vierasveneille varattu laituri tai laiturin osa. Voidaan käyttää sataman luonteen mukaan. Satamassa voi olla yöpymiseen tarkoitettuja vieraspaikkoja.

Retkisarata

Pääasiassa virkistystarkoituksiin varattu tai yleiseen käyttöön otettu satama luonnonvaraisella alueella. Satama soveltuu joko yöpymiseen tai vain päiväsaikaan tapahtuvaan virkistämiseen. Satama voi olla luonnonvaraisessa tilassa tai rakennettu.

Turvasatama

Satama, josta voidaan hakea suojaa tai saada ensiapua tai korjausapua.

Suojasatama

Satama, jota on mahdollista käyttää kun matkan jatkaminen ei ole enää turvallista (merenkäynti, väsymys, pahoinvointi t.m.s.). Esimerkiksi luotsisatama, merivartiosatama, kyläsatama ja rakennettu suojasatama.

Hätäsatama

Satama, jota saadaan käyttää vain hätätilanteessa (esim. puolustuslaitoksen satama, teollisuussatama).

VENESATAMIEN PALVELUTAVOITTEET

Palvelutavoitteet jaetaan kolmeen ryhmään vaaditun, tavoitteellisen tai toivotun palvelun perusteella:

- +++ vaadittu palvelu
- ++ tavoitteellinen palvelu
- + toivottu palvelu

Kotisaratat

- +++ talousjätehuolto
- +++ kiinnitys joko laituriin ja perä- tai aisakiinnitys tai pelkkä poiju
- +++ suojainen satama-allas
- +++ hengenpelastusvälineet
- ++ palvelujen käyttömahdollisuus myös liikkumisesteisille
- ++ valaistus, vartiointi
- ++ juomavesi
- ++ käymälä
- ++ veneiden kiinteiden ja kannettavien käymälävesisäiliöiden tyhjennysmahdollisuus
- ++ öljyjätehuolto
- ++ palontorjunta- ja ensiapuvälineet
- ++ puhelin
- ++ sähkönsaanti
- ++ tavarakärryt, liikenneyhteys, autojen pysäköintipaikat
- ++ suihku
- ++ veneen nosto, mastonosturi
- + tuulensuoja
- + veneluiska, talvisäilytys
- + kerhorakennus
- + kauppa, elintarvikekioski tai kioski
- + polttoainejakelu
- + pilssiveden talteenottomahdollisuus
- + yöpymiseen tarkoitettuja vieraspaikkoja

Käyntisaratat

Vierassarata

- +++ laituri ja kiinteä peräkiinnitys (poiju, paalu, aisa tai vastaava)
- +++ satamassa on vähintään 10 vakituista vieraspaikkaa
- +++ aallokko suoja
- +++ yöpyminen veneessä mahdollista
- +++ valvonta päiväsaikaan
- +++ juomavesi
- +++ kauppa tai elintarvikekioski sataman läheisyydessä tai luonnollisen tuloreitin varrella
- +++ veneille tarkoitettu polttoainejakelu ja siihen liittyvä öljyjätehuolto sataman läheisyydessä tai luonnollisen tuloreitin varrella. Mikäli polttoaine tuodaan satamaan sen siirtäminen veneeseen on tapahduttava ylitäyttöestön kautta
- +++ talousjätehuolto
- +++ käymälä (käytettävissä 24 h), olisi oltava myös liikkumisesteisille soveltuva
- +++ pesumahdollisuus (suihku tai sauna), olisi oltava myös liikkumisesteisille soveltuva
- +++ puhelin (käytettävissä 24 h)
- +++ hengenpelastusvälineet

- ++ tuulensuoja
- ++ valaistu turvallinen tuloväylä, mahdollinen tuloaukko valaistu
- ++ veneiden kiinteiden ja kannettavien käymälävesisäiliöiden tyhjennysmahdollisuus
- ++ pesukone ja kuivuri, käytön olisi oltava mahdollista myös liikkumisesteisille
- ++ palontorjunta- ja ensiapuvälineet
- ++ opastus
- ++ valaistus, sähkönsaanti
- ++ tavarakärryt
- ++ postilaatikko
- + pilssiveden talteenottomahdollisuus
- + uimaranta, virkistystoimintaa, lasten leikkipaikka, polkupyörävuokraus
- + autojen pysäköintipaikat, liikenneyhteys
- + mastonosturi, veneen nosto, veneluiska
- + kahvila tai ravintola

Palvelusatama

- +++ laituri
- +++ kauppa, juomavesi
- +++ talousjätehuolto
- +++ puhelin
- +++ polttoainejakelu ja siihen liittyvä öljyjätehuolto
- ++ muu peräkiinnitys kuin veneen ankkurilla
- ++ käymälä
- ++ veneiden kiinteiden ja kannettavien käymälävesisäiliöiden tyhjennysmahdollisuus
- + palvelujen käyttömahdollisuus myös liikkumisesteisille
- + aallokkosuoja
- + mahdollisuus yöpyä veneessä
- + elintarvikekioski tai kioski
- + postilaatikko
- + apteekki tai lääkekaappi
- + sähkönsaanti
- + liikenneyhteys
- + pilssiveden talteenottomahdollisuus

Palvelusatamassa on oltava ainakin kaksi seuraavista palvelumuodoista: kauppa, polttoainejakelu tai juomavesi.

Vieraslaituri

- +++ järjestetty kiinnittymismahdollisuus
- ++ talousjätehuolto, käymälä
- ++ mahdollisuus yöpyä veneessä
- ++ juomavesi
- + kauppa tai elintarvikekioski
- + polttoainejakelu ja siihen liittyvä öljyjätehuolto
- + puhelin, postilaatikko
- + liikenneyhteys

Retkisatama

- +++ mahdollisuus maakiinnitykseen
- +++ aallokkosuoja
- ++ yöpyminen veneessä
- ++ hoidettu käymälä
- ++ grilli- tai keittokatos, nuotiopaikka
- ++ talousjätehuolto
- ++ telttailumahdollisuus
- + uimapaikka

Turvasatamat

Suojasatama

- +++ aallokkosuoja
- ++ turvallinen tuloväylä huonolla säällä, kiinnittymismahdollisuus
- ++ yöpyminen veneessä

Hätäsatama

Palvelutavoitteita ei aseteta hätäsatamille, koska kaikki satamat ovat käytettävissä hätätilanteissa.

VAMMAISILLE SOVELTUVAT VENESATAMAT JA NIIDEN PALVELUVARUSTUS

Eri tavoin liikkumisesteisten henkilöiden (pyörätuolissa liikkuvien, näkövammaisten, kuulovammaisten) piirissä on veneilyharrastus selvästi kasvamassa. Ohjeet on tarkoitettu kotisatamien sekä vierassatamien, palvelusatamien ja vieraslaitureiden varustuksen täydentämiseen, mutta niitä voidaan soveltaa myös retkisatamiin ja muihin veneilijöiden käyttämiin satamiin. Tavoitteena on saada vammaisille veneilijöille tasa-arvoiset mahdollisuudet nauttia harrastuksestaan muiden veneilyä harrastavien joukossa.

Tärkeimpiä turvallisuustekijöitä ovat tällöin mahdollisimman helppo siirtyminen veneeseen/veneestä ja liikkuminen laiturilla. Paras laiturityyppi on tukeva ponttonilaituri, jolloin veden korkeuden vaihtelu ei aiheuta hankaluuksia. Matkavenheet ovat yleensä korkeampia kuin venesatamissa käytettävät ponttonilaiturit, joten laiturilla tarvitaan sopiva maihinnoususilta tai nostolaite. Jos laituri on yli 40 cm matalampi kuin veneet, olisi käytettävissä oltava nostolaite tai henkilöiden nostoon tarkoitettu liikkuva nostolava (trukki), jonka avulla vammaisen henkilö pääsee turvallisesti veneeseen tai siitä pois myös veneen kaiteen yli.

Vammaisen henkilön vene olisi voitava kiinnittää laituriin joko sivukiinnityksenä tai perä laituriin. Satamassa olisi oltava pyörätuolia käyttäville soveltuva kaiteilla varustettu maihinnoususilta.

Ponttonien välisiltojen päiden on oltava siten viistottu, että pyörätuolia tai muita apuvälineitä käyttävä pystyy liikkumaan laiturilla, eikä näkövammaisella ole vaaraa kompastua. Ponttonilaiturin ja sen maatuen yhdyssillan on oltava riittävän loiva ja siten viistottu, että pyörätuolin käyttäjä pystyy siirtymään maihin ainakin avustajan avulla (kaltevuus enintään 1:7). Sillan kummassakin reunassa on oltava tukeva noin 70–90 cm korkuinen kaide.

Laiturilla olevien luiskien, kaiteiden ja muiden liikkumista haittaavien kohtien olisi oltava merkittyjä selvästi erottuvalla värillä heikkonäköisiä silmälläpitäen.

Sataman käyttökelpoisuuteen vammaisten henkilöiden kannalta vaikuttavat oleellisesti liikkumismahdollisuudet lähiympäristössä sekä palveluiden käyttömahdollisuudet. Lähiympäristön kulkuväyliä palvelukohteisiin (kauppa, kioski, ravintola, jätehuoltopiste) on oltava mahdollista liikkua itsenäisesti pyörätuolilla. Opastuskilpien ja tienviittojen on oltava myös heikkonäköisiä ajatellen selvästi luettavia. Suositeltavaa on kohokirjaimien käyttö sormin lukemista silmälläpitäen.

Vammaisille soveltuvat venepaikat olisi merkittävä esimerkiksi liikkumisesteisen tunnuksella siten, että ne ovat havaittavissa hyvissä ajoin tuloväylältä.

Suositellaan, että venesatamat, jotka on varustettu myös vammaisille veneilijöille soveltuviksi, merkitään erityisellä liikkumisesteisen tunnuksella.

VENESATAMIEN TURVALLISUUDESTA

Yleistä

Nämä ohjeet on laadittu ensisijaisesti Suomen Purjehdusliiton ja Suomen Veneilyliiton veneseuroille suositukseksi siitä, mihin seikkoihin niiden on kiinnitettävä huomiota suunnitellessaan, rakentaessaan tai kunnostaessaan koti- ja käyntisatamiaan sekä tehdessään jo olemassa oleville satamilleen järjestys- ja turvallisuusohjeita. Ohjeita voidaan pitää myös vastaavien kunnallisten ja kaupallisten satamien turvallisuusohjeiden vähimmäistasona.

Rakennetuille retkisatamille suositellaan vastaavien ohjeiden laatimista. Veneilijöitä kehoitetaan toimimaan myös luonnonsatamissa näiden ohjeiden hengessä.

Turvallisuusohjeet koskevat varsinaista satama-aluetta, sen varustelua ja henkilökuntaa. Satamissa olevien veneiden turvallisuusvarusteista ja käytöstä sekä siitä, että vene on asianmukaisesti kiinnitetty myös poikkeuksellisissa olosuhteissa, vastaa veneen päällikkö. Vene, jonka varustelu tai käyttö voi aiheuttaa vaaraa, voidaan poistaa satamasta.

Satamassa on oltava mahdollisuus nopeaan hälytykseen ja toimenpiteisiin onnettomuuden rajoittamiseksi.

Sataman turvallisuustekijät ovat:

- satamaluokka: käyntisatamalta edellytetään ihmishenkien turvaamiseksi suurempia vaatimuksia kuin kotisatamalta
- koko ja muoto: esimerkiksi mitä enemmän veneitä tai mitä pitemmät pistolaiturit, sitä suuremmat vaatimukset. Onko evakuointisuunnitelma tarpeen?
- sijainti: mitä pitempi avunsaantiin varattava aika on, sitä korkeampi on sataman varustelutason oltava.

Sataman pitäjän on huolehdittava siitä, ettei satamassa ole turvallisuuden kannalta liian monta venettä. Poikkeusolosuhteissa, kuten yleisötilaisuuksissa tai vaikeissa sääoloissa, on sataman pitäjän tehtävä voitavansa turvallisuuden säilyttämiseksi muun muassa lisäämällä valvontaa ja ilmoittamalla tarvittaessa ylikuormituksesta hälytyskeskukselle.

Satamanpitäjän on huolehdittava siitä, että henkilökunta saa onnettomuuksien varalle tarpeelliset ohjeet ja koulutuksen, järjestetään harjoittelua sekä että henkilökunta tietää, miten satama evakuoidaan.

Ennen veneilykauden alkua sataman pitäjän on tarkastettava, että sataman turvallisuus on tarkoituksenmukainen. Tarkastuksessa suositellaan paikallisen pelastusviranomaisten läsnäoloa. Tarkastuksessa todetaan muun muassa

- sataman käytöstä vastaava henkilö ja hänen varamiehensä
- sataman varustus ja sen kunto
- evakuointisuunnitelma
- täyttääkö satama yleiset turvallisuusmääräykset.

Käyntisatamat

Yleiset ohjeet

Käyntisatamia koskevat yleiset ohjeet:

- 1 sataman hoidosta vastaavan henkilön nimi ja yhteystiedot on oltava satamassa selvästi näkyvillä
- 2 satamassa on oltava pelastusrenkaita ja venehakoja enintään 50 m:n etäisyydellä jokaisesta laiturin venepaikasta. Jos veden keskisyvyys on yli 1 m, kiinteässä laiturissa ja yli 30 cm vedenpinnan yläpuolelle nousevassa ponttonilaiturissa olisi oltava 25 m:n välein tikkaita, joita myöten voi kiivetä vedestä ylös. Tikkaat on merkittävä näkyvästi
- 3 satamassa on oltava ensiapuvälineet
- 4 avotuli (myös avogrilli) on sallittu ainoastaan sitä varten osoitetuissa paikoissa
- 5 veneet on kiinnitettävä, erikoistilanteita lukuunottamatta siten, etteivät ne estä toistensa ulospääsyä
- 6 sataman järjestyssääntöjen on oltava näkyvästi esillä
- 7 jos käyntisataman yhteydessä on polttoaineen jakelupiste, se olisi sijoitettava erilleen venepaikoista sekä suunniteltava paloturvallisuuden kannalta sekä helpopääsyiseksi että sataman tyhjentämisen mahdollistavaksi mahdollisen tulipalon varalta
- 8 saatavilla on oltava välineitä, joilla kiinnitysköydet voidaan nopeasti katkaista
- 9 vieraspaikat on merkittävä selvästi.

Jos satamassa on yli 25 venepaikkaa tai laituripituus on yli 50 m, olisi lisäksi noudatettava seuraavaa:

- 1 satamassa on aukiollessa oltava tarvittava valvonta alempana olevan kohdan mukaisesti
- 2 satamassa on oltava jatkuva pelastuspalvelun hälytysmahdollisuus
- 3 satamassa on oltava sammutusvälineitä alempana olevan kohdan mukaisesti
- 4 satamassa olisi oltava pelastusvene
- 5 satamassa on oltava menetelmä herättää ja hälyttää veneissä olevat ihmiset
- 6 satama on toteutettava siten, että
 - veneillä kaikkialla on tarpeeksi ohjailutilaa
 - satama voidaan venepalon syttyessä tyhjentää. Paikka mihin veneet siirretään on mietittävä valmiiksi
 - pelastusyksiköt pääsevät sataman joka osaan.

Valvonta

Valvonnan tarkoituksena on opastaa tulevia ja lähteviä veneilijöitä, valvoa sataman turvallisuutta sekä ylläpitää satamajärjestys. Erikoisolosuhteissa on valvontaa tehostettava.

Sataman ollessa avoinna on valvonta järjestettävä seuraavasti:

venepaikkoja
yli 25 alle 100 kpl

yli 100 alle 200 kpl

yli 200 kpl

valvonta

käyntivalvonta. Sataman omistajan edustajan on oltava tavattavissa satamassa ilmoitettuina aikoina ainakin kaksi kertaa vuorokaudessa

valvonta päiväsaikaan. Ainakin yhden henkilön on oltava paikalla kello 8–22

valvonta vuorokauden ympäri. Aina-kin yhden henkilön on oltava paikalla koko vuorokauden, oltava koko ajan hereillä ja kierrettävä satama-aluetta säännöllisesti. Jos satama on erityisen suuri, olisi valvojia oltava useampia.

Jätehuolto

Satamassa on oltava jätehuoltolain mukainen järjestetty jätehuolto. Jätehuoltopisteet on merkittävä selvin opastein.

Sammutusvälineet ja -varustus

Satamassa on oltava sellainen määrä AB III E-luokan tai vastaavia käsisammuttimia, ettei mistään sataman vene- paikasta ole maitse enempää kuin 50 m lähimpään sammuttimeen.

Polttoaineen täydennyspaikassa on oltava vähintään kaksi AB III E-luokan tai vastaavia käsisammuttimia. Polttoaineen täydennyspaikassa oleva sammutin voidaan laskea mukaan sataman sammutusvarustukseen, mikäli se on korkeintaan 50 m:n päässä venepaikasta ja on aina saatavilla.

Sammutusvälineet ja -varustus on sijoitettava helposti löydettäviin ja hyvin merkittyihin paikkoihin. Käsisammutin voidaan sijoittaa lukittuun kaappiin, jossa on helposti rikottava lasi.

Jos avunsaantiin kuluva aika on pitkä, sammutusvarustusta on lisättävä.

Pelastusvälineet

Pelastusrenkaiden on oltava varustettu noin 25 m:n pituisella kelluvalla köydellä ja väriltään punaisia, oransseja tai keltaisia. Niiden paikka on merkittävä selvästi.

Venehakojen on oltava noin 2 m pitkiä ja kelluvia.

Pelastusveneen olisi oltava jatkuvasti käyttövalmiina, ja sen varustukseen olisi kuuluttava aivot, venehaka, äyskäri, veitsi, heittoliina, hinausköysi ja vähintään kahdet pelastusliivit. Alueellisesti suurissa satamissa veneen olisi oltava varustettu moottorilla.

Sähköpisteet

Sähköpistokkeet on asennettava mahdollisimman lähelle käyttökohdetta. Sähkövarustelun on oltava sähköturvallisuusmääräysten mukainen.

Sähkökaapeleiden on oltava ulkokäyttöön tarkoitettuja ja kestettävä niihin kohdistuvat mekaaniset rasitukset. Pitkien jatkojohtojen käyttöä on vältettävä eivätkä ne saa haitata laiturin käyttöä.

Järjestyssäännöt

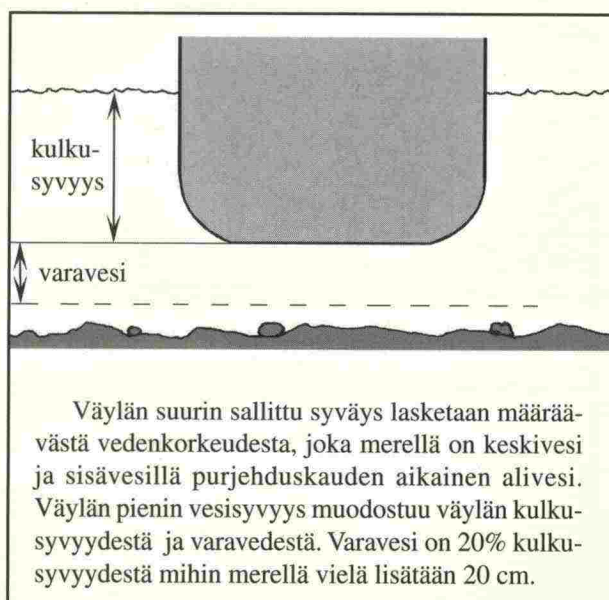
Järjestyssääntöihin sisällytetään sataman yleistä järjestystä ja turvallisuutta koskevat asiat. Ainakin seuraavat asiat olisi mainittava:

- säännöt tulen käsittelystä, avogrillit mukaanluettuna, satama-alueella ja veneissä
- hälytysohjeet
- tiedot sataman vieraspaikkajärjestelyistä
- satama-alueella noudatettavat yleiset järjestyssäännöt mukaan lukien hiljaisuusaika
- tieto, että veneitä saa kiinnittää kahteen tai useampaan riviin vain satamanpitäjän luvalla
- vastaavan hoitajan nimi ja tieto, miten hänet tavoittaa
- tieto, mihin aikaan sataman henkilökunta on paikalla

Käyntisatamassa järjestyssääntöjen on oltava keskeisellä näkyvällä paikalla esillä. Järjestyssääntöjen suositellaan olevan esillä suomen-, ruotsin-, englannin- ja saksankielisinä ja tarvittaessa myös muilla kielillä. Tarpeen mukaan järjestyssääntöjä voi olla esillä useammassa paikassa satama-alueella.

Sammutus- ja pelastussuunnitelma

Sellaisia satamia varten, joissa venepaikkoja on yli 100 tai yhteenlaskettu laituripituus on yli 200 m tai jotka rakennustapansa tai muotonsa vuoksi ovat vaikeita tyhjentää olisi laadittava sammutus- ja pelastussuunnitelma. Suunnitelma käsittää ihmisten ja veneiden poistamisen satamasta onnettomuuden sattuessa. Siirrettyjen veneiden tilapäinen sijoituspaikka olisi harkittava etukäteen.

VIERASSATAMIEN ARVIOINTI

Satamaa voidaan markkinoida vierassatamana ja satamassa saadaan käyttää virallista vierassatamataulua, mikäli satama on saanut venesatamaryhmän hyväksynnän. Satamassa on vähintään sivulla 5 vaaditut palvelutavoitteet (+++). Käsitteeseen vierassatama sisältyy siis tietty vähimmäispalvelu. Saaristossa sijaitseva puutteellinenkin satama voi saada vierassataman aseman. Puutteesta on tiedotettava selvästi sataman esitteessä.

Satamat arvioidaan ottaen huomioon sataman turvallisuus (**S**, säkerhet) ympäristö (**M**, miljö) käymälät (**T**, toalett) pesutilat (**D**, dusch) palvelut (**B**, betjäning).

Ryhmässä T ja D arvioidaan vain tekninen taso. Jokaisen ryhmän jälkeen annetaan tarkemmat luokitusohjeet. Ryhmien lyhenne on ruotsinkielisen sanan ensimmäinen kirjain ja samaa lyhennettä käytetään kaikissa Pohjoismaissa.

S turvallisuus

Luokitus koskee vain vakituisia vieraspaikkoja. Mahdollinen häiritsevä tuulen suunta mainitaan erikseen.

- 5 erittäin hyvä satama, suojainen ja turvallinen kaikissa tuuliolosuhteissa
- 4 hyvä satama, suojainen ja turvallinen yleisimmissä tuuliolosuhteissa
- 3 hyvä satama, voi joissakin tuuliolosuhteissa olla hankala
- 2 kohtalainen satama tai suojainen laiturin ohi kulkeva vesiliikenne häiritsee tai tuuli hankaloittaa oleskelua
- 1 huono satama tai suojaton laiturin

Turvallisuutta arvioitaessa on otettava huomioon seuraavat näkökohdat:

- satamaan johtavan väylän tai reitin on oltava turvallinen ja riittävän syvä. Tuloväylän kulkusyvyys (katso kuvaa) on oltava ainakin 2 m. Satama-altaassa on vesisyvyys oltava noin 0,5 m tuloväylän kulkusyvyyttä suurempi. Moottoriveneille vaaditaan kulkusyvyudeksi vähintään noin 1 m. Purjeveneillä on oltava riittävä alikulkukorkeus tuloväylällä
- sataman suunnittelussa on otettava huomioon riittävä ohjailutila myös silloin kuin satama on täynnä ja tuuli tai merenkäynti häiritsee
- sataman tyhjentäminen onnettomuustilanteessa on suunniteltava
- laiturissa on oltava valmiita kiinnitysköysien kiinnikkeitä. Peräkiinnitykseen voidaan käyttää poijuja, paaluja tai aisoja. Ankkurointi voidaan hyväksyä vain erikoistapauksessa, sillä ankkuriköydet vaikeuttavat ohjailua satama-altaassa. Poijukiinnityksessä poijupainojen on oltava riittävät ja poijun etäisyyden laiturista vähintään 12 m, paras etäisyys on vähintään kaksi kertaa veneen pituus. Paalujen haittapuoli on joustavuuden puute kun satama on täytymässä. Suuremmille ja liikkumisesteisten veneille voidaan varata mahdollisuus sivukiinnitykseen

- sataman on oltava suojattu ja rauhallinen ainakin veneilykauden yleisimmillä tuuli- ja aallokko-olosuhteissa ottaen huomioon myös tuulen vaikutus veneiden rakenteisiin, kuten purjeveneiden takilaan ja veneiden ylärakenteisiin
- satamassa on oltava valaistus ja valvonta ainakin päiväsaikaan
- satamassa on oltava ensiapu-, sammutus- ja hengenpelastusvälineet.

M ympäristö

Sataman viihtyisyys riippuu itse sataman ja sen ympäristön tasosta. Sataman viihtyisyyteen vaikuttaa muun muassa:

- sataman miljö
- maa- ja vesiliikenteen vilkkaus, teollisuus, melu
- ulkopuolisten ihmisten oleskelu aivan veneiden lähetyillä. Tämä on myös turvallisuusnäkökohta, koska vierassatama usein on paikallinen nähtävyys. Vastakoh-taisuus voidaan ratkaista erilaisilla aidoituksilla
- sataman lapsiystävällisyys
- varsinaisten vieraspaikkojen sijainti on oltava havait-tavissa hyvissä ajoin tuloväylältä
- palveluista ja sataman lähellä olevista nähtävyyksistä opastaminen
- eri palvelupisteiden, kuten korjaamoiden, kauppojen, postilaatikon saavutettavuus
- käymälä ja pesutilojen järjestys ja siisteys
- jätehuolto on toteutettava siten, ettei synny epäsiisteysttä. Paikkoja olisi varattava veneiden kiinteiden käymälävesisäiliöiden sekä kemiallisen käymälän kannettavien säiliöiden tyhjennykseen
- laiturin läheisyydessä olisi saatava sähköä maista veneeseen. Hyvin varustetuissa satamissa olisi oltava vähintään 1 sähköpiste 25 vierasvenepaikkaa kohti
- polttoainejakelulaiturissa on oltava riittävästi törmäys-suojia ja kiinteä kiinnitys tankkaaville veneille. Laitu-riin on oltava helppo päästä
- järjestyssääntöjen on oltava näkyvästi esillä ja niiden noudattamista on valvottava.

Kaikki seikat yhdistetään ja käytetään asteikkoa 1–5, jossa 5 on paras arvo.

T käymälät

- 5 erittäin hyvä taso ja riittävä kapasiteetti
- 3 hyvä taso
- 1 käyttökelpoinen tai huonokuntoinen
- vähimmäismäärä on 1 käymälä 10 vierasvenepaikkaa kohti. Aamu- ja iltaruuhkilta tuskin voidaan välttyä
- ainakin yksi käymälä on oltava käytettävissä 24 tuntia
- käymälässä olisi oltava käsienpesumahdollisuus
- liikkumisesteisten tarpeet on otettava huomioon suunnittelussa.

D pesutilat (suihkut tai saunat)

- 5 erittäin hyvä taso ja riittävä kapasiteetti
- 4 hyvä taso
- 3 käyttökelpoinen
- 2 huonokuntoinen
- 1 vain kylmää vettä
- vähimmäisvaatimus on 1 suihku 20 vierasvenepaikkaa kohti, mikäli suihkuja voidaan käyttää koko vuoro-kauden aikana vapaasti. Aamu- ja iltaruuhkista tuskin voidaan välttyä
- liikkumisesteisten tarpeet on otettava huomioon suun-nittelussa.

B palvelu

- 5 runsas monipuolinen palvelu (esimerkiksi kauppa, elintarvikekioski tai kioski, pesukone ja kuivuri, käy-mälävesisäiliön imutyhjennys tai kemiallisen käymä-läjätteen vastaanotto, postilaatikko, sähkön saanti maista veneeseen, tavarakärkyä, polkupyörävuokraus)
- 3 tyydyttävä palvelu (esimerkiksi kauppa tai elintarvike-kioski, käymälävesisäiliön imutyhjennys tai kemialli-sen käymäläjätteen vastaanotto, postilaatikko)
- 1 niukka palvelu (esimerkiksi elintarvikekioski tai kioski)

Pyykinpesun varustukseen olisi kuultava kaikki tar-vittavat laitteet, tärkeitä on myös kuivuri. Vähimmäisvaati-muksena on 1 laite 100 vierasvenepaikkaa kohti. Kuivu-reita olisi oltava yksi pesukonetta kohti.

Hinnoittelu

Satamamaksun olisi oltava perusmaksu, johon sisälty-vät ainakin peruspalvelut, joita ovat laituripaikka, talous-jätehuolto, juomavesi ja käymälä. Muusta palvelusta voi-daan veloittaa käyttäjää erikseen. Vapaiden palvelujen olisi sijaittava siten, etteivät ulkopuoliset, maksua suorittamat-tomat henkilöt voi hyödyntää niitä. Tämän varmistami-seksi voidaan käyttää esimerkiksi koodilukkoa tai kortti-avainta. Koodi olisi vaihdettava keskipäivällä.

1–3 tunnin vierailusta satamassa ei olisi veloitettava. Pitemmältä päivävierailulta voidaan periä erillinen maksu.

Vierassataman järjestyssääntösuositus

Lopullisen järjestyssäännön ei tarvitse olla täsmälleen alla suositeltu, mutta siinä olisi oltava pääkohdat. Suosituk-sen on laatinut Veneilyasiain neuvottelukunnan väyläjaos.

- 1 Sataman alueella on noudatettava näitä järjestyssään-töjä
- 2 Kiinnitettäessä laituriiin ja siitä irrotettaessa sekä laiturissa ollessa on noudatettava tarpeellista varo-vaaisuutta. Sivuilla on käytettävä riittävästi asiallisia laitasuojia. Kiinnityksen on oltava huolellinen ja pitävä.
- 3 Sataman alueella on noudatettava siisteysttä ja hyvää järjestyä. Hiljaisuutta on noudatettava välillä 23–7.
- 4 Sataman hoitajana toimii N.N. (osoite ja puhelin). Sataman valvojana toimii N.N. (puhelin).

Sataman omistaja ei vastaa sataman alueella mahdollisesti sattuvista vahingoista. Satamamaksusta annetaan kuitti missä mainitaan sataman omistaja ja maksun suuruus.

- 5 Sataman valvojalla on oikeus kehoittaa venekuntaa, joka ei noudata näitä määräyksiä, poistumaan satamasta välittömästi.
- 6 Nämä määräykset on hyväksynyt N.N. xx.xx.200x. Säännöt voidaan täydentää sivun 9 kohdan mukaan.

VENESATAMAREKISTERIN YLLÄPITO JA KÄYTTÖ

Venesatamaryhmä vastaa satamien luokituksen ja arvioinnin järjestämisestä. Varsinaisen kenttätöön suorittavat tähän valtuutetut veneilijät, jotka tarvittaessa kutsutaan venesatamaryhmän järjestämiin tiedotustilaisuuksiin. Vierassataman ensimmäisen arvioinnin suorittaa venesatamaryhmän jäsen.

Luokitus ja arviointi suoritetaan satamalomakkeella. Ensimmäisessä arviointitilaisuudessa on suotavaa, että omistaja on mukana. Myöhemmät käynnit suoritetaan siitä ennakoon ilmoittamatta.

Tulokset kerätään tiedostoon, jota pitää ja päivittää venesatamaryhmä. Tiedot kerätään veneilykauden aikana. Ne muokataan julkaisukuntoon merikarttojen valmistusaikataulujen mukaan, joten tiedot ovat yleensä käytettävissä ennen seuraavaa veneilykautta. Sataman suunnittelu- vaihessa olevat tiedot arkistoidaan erikseen.

Tiedoston tiedot ovat julkisia. Tietoja annetaan tietoja pyytävälle venesatamaryhmän ja pyytäjän keskenään sopimalla tavalla. Tietoja julkaistaessa on ilmoitettava lähde ja ajankohtatiedot.

Vierassatamat tarkastetaan vähintään joka toinen vuosi muutosten selvittämiseksi. On suotavaa, että sataman omistaja tai satamaisäntä ilmoittaa muutoksista venesatamaryhmälle ainakin kerran vuodessa.

Palvelusatamat, vieraslaiturit ja retkisatamat hoidetaan venesatamaryhmän tiedostossa olevien satamien osalta omistajan ilmoituksella ja tarvittaessa tarkastuksella paikan päällä. Uusi satama luokitetaan aina paikan päällä.

Lisäksi paikalliset satamatarkastajat käyvät satamissa veneilykauden aikana. Yksittäisiä havaintoja voidaan ilmoittaa suoraan venesatamaryhmälle.

MERIKARTTA- JA MAASTOMERKIT

ei merkkiä kotisatama (kerholyhennettä voidaan käyttää)

vierassatama

palvelusatama, vieraslaituri, retkisatama

suojasatama

ei merkkiä

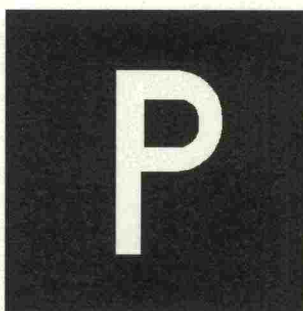
häätäsatama

kiinnittymispaikka ilman palveluita

vierassatama

veneen kiinnittymispaikka

liikkumisesteiselle sopiva satama tai kiinnittymispaikka

VIERASSATAMIEN SINILIPUN SAANTIKRITEERIT (1998)

E=ehdoton vaatimus
T=tavoitteellinen vaatimus

Venesatama ja sen lähiympäristö

- 1 E Satama on viihtyisä ja sen yleisilme ja ylläpitotapa ovat tasapainossa ympäristönsä kanssa
- 2 E Sataman maa- tai vesialueella ei esiinny näkyvää jätettä
- 3 E Sataman tuloväylää ja venepaikkoja huolletaan säännöllisesti
- 4 E Sataman jätevedet johdetaan viemäriin

Varustetaso ja palvelut

- 5 E Satamassa on riittävät saniteettitilat. Ne siivotaan ja kunnostetaan säännöllisesti ja niiden jätehuolto on järjestetty
- 6 E Satamassa on veneen kiinteän käymälävesisäiliön tyhjennysmahdollisuus
- 7 E Alueella on riittävästi jättesäiliöitä
- 8 E Satamassa on ongelmajätteiden keräily piste
- 9 E/T Satamassa on jätteiden hyötyjätteiden lajittelua varten erilliset säiliöt
- 10 T Säännöllinen, julkinen liikenneyhteys taajamaan, mikäli etäisyys on yli 2 km
- 11 T Satamassa on saatavana juomavettä suoraan veneeseen
- 12 T Laituripaikkoihin on saatavana 220 V sähköä
- 13 T Laiturit on valaistu öisin
- 14 T Satamaalueella on puhelin käytettävissä ympäri vuorokauden
- 15 T Satamassa on mahdollisuus huoltaa venettä
- 16 T Satamassa on mahdollisuus polttoainetäydennykseen
- 17 E Satamassa on riittävät turvallisuusvarusteet ja sille on laadittu turvallisuusohjeet
- 18 T Satamassa on järjestyssäännöt

Neuvonta ja opastus

- 19 E Sinilippukoulutus
- 20 E Satamassa on henkilö, jolla on valmius antaa neuvoja ympäristönsuojeluasioissa
- 21 E Satamassa saa tietoa alueen luonnosta
- 22 E Satamassa jaetaan ympäristötietoutta
- 23 T Satamassa on saatavilla tietoa lähialueen palveluista

lisätietoja:
Sinilipputoimikunta
telefax (02) 235 0009

OSOITTEITA

Venesatamaryhmä
c/o Suomen Veneilyliitto
00093 SLU
puhelinyhteyttä ei ole
telefax (09) 3481 2572

Merenkululaitos, kartta- ja väyläosasto
PI 158 00181 Helsinki
puhelin 0204 48 40
telefax 0204 48 4555

Suomenlahden merenkulkupiiri
PI 308 00181 Helsinki
puhelin 0204 48 50
telefax 0204 48 5100

Saaristomeren merenkulkupiiri
PI 351 20101 Turku
puhelin 0204 48 60
telefax 0204 48 6180

Pohjanlahden merenkulkupiiri
PI 20 65101 Vaasa
puhelin 0204 48 70
telefax 0204 48 7336

Järvi-Suomen merenkulkupiiri
Itäinen kanavatie 2
53420 Lappeenranta
puhelin 0204 48 30
telefax 0204 48 3110

Ympäristöministeriö
PI 399 00121 Helsinki
puhelin (09) 19 911
telefax (09) 199 1499

Matkailun edistämiskeskus
PI 625 00101 Helsinki
puhelin (09) 417 6911
telefax (09) 4176 9333

Suomen Invalidien Urheiluliitto
purjehdusvaliokunta
Kumpulantie 1 A
00520 Helsinki
puhelin (09) 613 191
telefax (09) 146 2404

VENESATAMARYHMÄN SATAMATIEDOSTO

paikan nimi

yhteyshenkilö

talviosoite

talvipuhelin, telefax

satamaisäntä, satamapuhelin

kunta

merikarttasarja

merikartta

leveys, pituus

sataman numero

Satama:

kotisatama

vierassatama

vierassataman arvointi S (tuuli) M T D B

palvelusatama

vieraslaituri

retkisatama

vieraspaikkojen määrä

satamamaksu

mitä sisältyy satamamaksuun?

suojasatama

yhteyslaituri

lentokonelaituri

Lähestyminen:

reittiseloste

vapaa korkeus

esteenä johto ja/tai silta

tuloväylän kulkusyvyys

satama-altaan vesisyvyys

Vieraskiinnittyminen:

poiju

paalu

aisa

ankkuri

sivukiinnitys

Palvelut:

neuvonta, opastus

ravitsemisliike:

ravintola

kahvila

muu ruokailu

grillikatos, nuotiopaikka, keittokatos

elintarvike:

kauppa

kauppa-auto

kauppavene

kalanmyynti

kioski:

grillikioski

elintarvikekioski

muu kioski

kauppahalli

tori, iltatori

polttoaine:

yhtiö

95 98 polttoöljy kaasui

polttoaineautomaatti

sähköpiste

juomavesi

jätehuolto:

talousjäte

öljyjäte

käymäläjäte, kemiallinen ja/tai septi

käymälä, lukumäärä

suihku, lukumäärä

sauna, lukumäärä

pelastus-palo-ensiapuvälineitä

pesukone, kuivuri

yleisöpuhelin, meri-VHF

postilaatikko

pankkiautomaatti

uimaranta

lasten leikkipaikka

yleinen liikenneyhteys:

linja-auto, yhteysalus, juna, lentokone

taksi, puhelin

apteekki, lääkekaappi

veneluiska

puuvaja

luontopolku

nähtävää

muita palveluita

tulevaisuuden suunnitelmia

VENESATAMIEN LUOKITUS

KLASSIFICERING AV BÅTHAMNAR

3 uppdaterade upplagan

Sjöfartsverket, kart- och farledsavdelningen

INNEHÅLL

Förord	17
Inledning	17
Arbetet med klassificering av båthamnar	18
Hamnklasser	18
Krav på servicenivån i båthamnar	19
Båthamnar lämpliga för rörelsehindrade och servicen i dem	21
Om båthamnars säkerhet	21
Värdering av gästhamnar	23
Upprätthållande och utnyttjande av båthamnsregistret	25
Tecken i sjökort och naturen	25
Kriterier för blå flagg i gästhamnar (1998)	26
Kontaktadresser	26
Båthamnsgruppens hamndata	27

FÖRORD

De klassificeringskriterier för båthamnar, som ingår i denna publikation har uppgjorts av båthamnsgruppen. Denna har representerar från Finlands Båtförbunds långfärdskommitté och Finlands Seglarförbunds seglingskommitté. Arbetet baserar sig på de klassificeringskriterier, som uppgjordes av den arbetsgrupp Centralen för turistfrämjandet tillsatte år 1987 för att klargöra klassificeringen av hamnar. Avsikten är att ge en enhetlig värdering av de viktigaste besökshamnarna. Klassificeringen baserar sig enbart på hamnarnas servicenivå och sätter således inte hamnarna i någon kvalitetsordning.

Båthamnsgruppen svarar för arrangemangen vid klassificeringen. Klassificering enligt normerna i denna publikation påbörjades 1989.

De tidigare upplagorna har publicerats som miljöavdelningens vid miljöministeriet direktiv.

Helsingfors den 27.12 1997

Sjöfartsverket

Båthamnsgruppen

INLEDNING

Finlands kust- och skärgårdsområden samt insjöarnas vattendrag erbjuder utmärkta möjligheter till båtliv i olika former. Båtlivet har blivit ett vanligt sätt att utnyttja fritiden sommartid. I Finland finns nästan 700 000 båtar, av vilka flertalet är roddbåtar och öppna båtar med utombordsmotor. Båtliv idkas av över en miljon finländare. Antalet utländska båtar ökar hela tiden vid våra kuster.

Båtlivet har en viktig betydelse även för invånarna i byarna utmed farlederna. De inköp av service båtfararna gör befrämjar bevarandet av byarna som livsdugliga och bebodda. Utvecklandet av båtlivet befrämjar även turismen i hemlandet. Tillverkning och försäljning av båtar, båtmotorer och andra tillbehör som båtfararna behöver har en märkbar ekonomisk betydelse.

Ett hinder för utvecklingen av båtlivet är bristen på lämpliga landstigningsplatser. Ökningen av fritidsbosättningen gör att situationen hela tiden blir värre. Även utvecklingen av den service, som båtfararna behöver uppvisar avsevärda brister. Genom att styra placeringen av servicen och öka informationen om denna kan man främja den fasta befolkningens utkomstmöjligheter och deras möjligheter att erhålla service i närheten av hemmet. Samtidigt kan man styra båtfararna till sådana områden, där olägenheterna för naturen och bosättningen blir möjligast små.

ARBETET MED KLASSIFICERING AV BÅTHAMNAR

Båtfararna behöver hamnservice av olika typ. I alla hamnar behövs inte all slags service. Detta leder till en specialisering på vissa serviceformer. Då servicen i hamnarna kan avvika märkbart, blir spridningen av information viktig. Basen för informationen är enhetliga klassificeringskriterier. Klassificeringen har utvecklats på basen av båtfararnas behov genom att samtidigt beakta hur den behövliga servicen skall tas fram och hur denna skall marknadsföras. Ett enhetligt klassificeringssystem underlättar planeringen och förverkligandet av båthamnar och -rutter, utvecklandet av servicen och marknadsföringen av den information båtlivet behöver. Båtfararen skall kunna lita på att en hamn med en given klassificering uppfyller vissa minimikrav.

Sedan 1985 hålls gemensamma nordiska gästhamnsmöten en gång i året. I dessa deltar Svenska Turistföreningen, Finlands Båtförbund, Finlands Seglarförbund, Svenska Båtunionen och Svenska Kryssarklubben samt i början även representanter från Danmark och Norge. Vid dessa har gemensamma nordiska värderingsnormer för gästhamnar diskuterats. Lokala avvikelser tillåts i de olika nordiska länderna. I Finland värderas dessutom gästhamnens servicenivå.

Avsikten med arbetet är att klassificera de av båtfararna använda besökshamnarna i gästhamnar, servicehamnar, gästbryggor och utfärdshamnar i enlighet med de normer, som den av Centralen för turistfrämjandet tillsatta arbetsgruppen uppgjort. Uppgifter om service vid för båtliv lämpliga friluftsområden samlas i mån av möjlighet. De skyddshamnar, som kommer att utmärkas i sjökorten tas fram i samråd med Sjöfartsverket enligt en separat tidtabell.

Värderingen av gästhamnarna görs på basen av de gemensamma nordiska normerna med beaktande av de rekommendationer Centralen för turistfrämjandets arbetsgrupp givit och de förändringsförslag Delegationen för båtlivsärenden framfört. Som gästhamn godkänns endast hamn som uppfyller vissa minimikrav. I sådan hamn får man använda båthamnsgruppens gästhamnstavla.

Uppgifterna samlas årligen under båtsäsongen. De finns tillgängliga i slutlig form i den takt sjökort utges.

Sjöfartsverkets kart- och farledsavdelning understöder och övervakar båthamnsgruppens arbete.

HAMNKLASSER

Indelningen av båthamnarna baserar sig på de krav båtfararna ställer. Den är avsedd att även betjäna hamnarnas ägare och olika myndigheter. En given hamn kan enligt denna indelning placeras i flera klasser samtidigt, om dess naturliga funktion förutsätter det.

I hemmahamn uppevaras båtarna längre tider. I dessa finns inte nödvändigtvis service för gästande båtar.

En samlande benämning på de hamnar där båtfararna under sina färder kan söka service är besökshamn. Med detta vill man peka på att dessa hamnar är besökspunkter för båtfararen. Denna klass ger ingen hierarkisk ordning på hamnarna utan benämningarna beskriver hamnens natur och uppgift. Gästhamnen är en hamn med fullständig service, i de andra besökshamnarna varierar servicenivån beroende på hamnens användning.

Med säkerhetshamn förstås hamn, som man inte uppsöker i normala fall. Till dessa söker man sig när man behöver skydd eller hjälp. Bland dessa finns hamnar som är förbjudna att angöra utom i fall av nöd. I dessa hamnar finns det i allmänhet ingen service. Däremot finns i vissa fall tillgång till telefon samt första hjälp eller reparationshjälp.

Hemmahamn

Hamn där båtarna i huvudsak uppevaras under seglationssäsongen och där båtägarna antingen äger eller besitter båtplatsen där båten uppevaras. Hamnen drivs antingen kommunalt, kommersiellt eller av båt förening.

Besökshamn

Hamn där man under båtfärd kan göra uppköp, utträta ärenden, vila, övernatta eller erhålla båtservice.

Gästhamn

För båtutrustning avsedd hamn med hög standard och mångsidig service. Hamnen har minst tio gästplatser. I hamnen finns åtminstone livsmedelsförsäljning, för båtar avsedd bränsledistribution, dricksvatten, mottagning av hushållsavfall, toalett, tvättmöjligheter (dusch eller bastu) och telefon.

Servicehamn

Hamn för i huvudsak livsmedels-, bränsle- eller vattenförsörjning. I hamnen kan finnas gästplatser avsedda för övernattnig.

Gästbrygga

Brygga eller del av brygga, som upplåtits åt gästande båtar, i byhamn eller annan hamn, vilken i huvudsak betjänar fiske, passagerar- eller förbindelsetrafik. Hamnen kan utnyttjas i enlighet med dess natur. I hamnen kan finnas gästplatser avsedda för övernattnig.

Utfärdshamn

Hamn inom område i naturtillstånd. Hamnen har reserverats för friluftssändamål eller tagits i allmänt bruk. Hamnen lämpar sig antingen för övernattning eller endast för rekreation under dagtid. Hamnen kan vara i rent naturtillstånd eller anlagd.

Säkerhetshamn

Hamn där man kan söka skydd eller erhålla första hjälp eller reparationshjälp.

Skyddshamn

Hamn, som kan användas då en fortsatt färd inte är säker, på grund av sjögång, trötthet, illamående eller liknande. Hamn i denna klass kan vara exempelvis lotshamn, sjöbevakningshamn, byhamn eller anlagd skyddshamn.

Nödhamn

Hamn, som får utnyttjas endast i en nödsituation (exempelvis försvarsmaktens hamnar, industrihamn).

KRAV PÅ SERVICENIVÅN I BÅTHAMNAR

Servicekraven indelas i tre grupper i enlighet med den service, som krävs, eftersträvas eller önskas:

- +++ service, som krävs
- ++ service, som eftersträvas
- + service, som önskas

Hemmahamnar

- +++ mottagning av hushållsavfall
- +++ förtöjning till brygga med akter- eller bomförtöjning eller enbart vid boj
- +++ skyddad hamnbassäng
- +++ livräddningsutrustning
- ++ servicen kan utnyttjas även av rörelsehindrade
- ++ belysning, bevakning
- ++ dricksvatten
- ++ toalett
- ++ möjlighet att tömma båtarnas septiktankar och bärbara toalettavloppstankar
- ++ mottagning av oljeavfall
- ++ utrustning för eldsläckning och första hjälp
- ++ telefon
- ++ tillgång till elektricitet
- ++ varukärra, trafikförbindelse, parkeringsplats för bilar
- ++ dusch
- ++ möjligheter att lyfta båtar, mastkran
- + skydd mot vind
- + båtramp, vinterförvaring
- + klubbhus
- + butik, livsmedelskiosk eller kiosk
- + bränsledistribution
- + mottagning av slagvatten
- + för övernattning avsedda gästplatser

Besökshamnar

Gästhamn

- +++ brygga med fast akterförtöjning (boj, påle, bom eller liknande)
- +++ hamnen har minst 10 ständiga gästplatser
- +++ skydd mot vågor
- +++ övernattning i båt möjlig
- +++ tillsyn dagtid
- +++ dricksvatten
- +++ butik eller livsmedelskiosk i närheten av hamnen eller utmed naturlig farled till hamnen
- +++ för båtar avsedd bränsledistribution med tillhörande mottagning av oljeavfall i närheten av hamnen eller utmed naturlig farled till hamnen. Om bränsle hämtas till hamnen bör båtens tank fyllas via ett system med skydd mot överfyllning av tanken
- +++ mottagning av hushållsavfall
- +++ toalett (tillgänglig 24 h), borde vara lämplig även för rörelsehindrade
- +++ tvättmöjlighet (dusch eller bastu), borde vara lämplig även för rörelsehindrade
- +++ telefon (tillgänglig 24 h)
- +++ utrustning för livräddning

- ++ skydd mot vind
- ++ belyst säker anföringsfarled, eventuell hamn-
öppning belyst
- ++ möjlighet att tömma båtarnas septiktankar och bär-
bara toalettavtänkar
- ++ möjlighet att tvätta och torka kläder, användning
möjlig även för rörelsehindrade
- ++ utrustning för eldsläckning och första hjälp
- ++ information
- ++ postlåda
- ++ belysning, tillgång till elektricitet
- ++ varukärra
- + mottagning av slagvatten
- + badstrand, fritidsverksamhet, lekplats för barn,
cykeluthyrning
- + parkeringsplats för bilar, trafikförbindelse
- + maskin, möjlighet att lyfta båtar, båtramp
- + kafé eller restaurang

Servicehamn

- +++ brygga
- +++ butik, dricksvatten
- +++ mottagning av hushållsavfall
- +++ telefon
- +++ bränsledistribution med tillhörande mottagning av
oljeavfall
- ++ annan akterförtöjning än båtens ankare
- ++ toalett
- ++ möjlighet att tömma båtarnas septiktankar och bär-
bara toalettavtänkar
- + rörelsehindrade bör kunna utnyttja servicen
- + skydd mot vågor
- + möjlighet att övernatta i båt
- + livsmedelskiosk eller kiosk
- + postlåda
- + apotek eller medicinskåp
- + tillgång till elektricitet
- + trafikförbindelse
- + mottagning av slagvatten

Servicehamn bör ha åtminstone två av följande service-
former: butik, bränsledistribution eller dricksvatten.

Gästbrygga

- +++ ordnad förtöjningsmöjlighet
- ++ mottagning av hushållsavfall, toalett
- ++ dricksvatten
- ++ möjlighet att övernatta i båt
- + butik eller livsmedelskiosk
- + bränsledistribution med tillhörande mottagning av
oljeavfall
- + telefon, postlåda
- + trafikförbindelse

Utfärdshamn

- +++ möjlighet att förtöja till land
- +++ skydd mot vågor
- ++ övernattning i båt
- ++ underhållen toalett
- ++ grill- eller kokplats, plats för lägereld
- ++ mottagning av hushållsavfall
- ++ möjlighet att tälta
- + badplats

Säkerhetshamnar

Skyddshamn

- +++ skydd mot vågor
- ++ säker anföringsfarled vid dåligt väder, möjlighet att
förtöja
- ++ övernattning i båt

Nödhamn

Inga krav på servicenivå uppställs för nödhamn, eme-
dan alla hamnar kan utnyttjas i händelse av nöd.

BÅTHAMNAR LÄMPLIGA FÖR RÖRELSEHINDRADE OCH SERVICEN I DEM

Bland på olika sett rörelsehindrade (rullstolsbundna, synskadade, hörselskadade) kan en klar ökning av båtintresset iakttas. Dessa direktiv är avsedda att komplettera servicen i hemmahamnar, gästhamnar, servicehamnar och gästbryggor. De kan även tillämpas på utfärdshamnar och på andra hamnar som används av båtfarare. Strävan är att rörelsehindrade skall kunna utöva sin hobby på lika grunder som övriga båtfarare.

En av de viktigaste säkerhetsaspekterna är möjligheten att enkelt komma in i och ur båten samt att röra sig på bryggorna. Den bästa brygglösningen är en stadig pontonbrygga, för att ändringar i vattenståndet inte skall ge upphov till besvär. Långfärdsbåtarna är oftast högre än de pontonbryggor, som finns i hamnarna varför det på bryggorna behövs en landstigningsbrygga eller någon form av lyftanordning. Om bryggan är mer än 40 cm lägre än båten borde det finnas en lyftanordning eller en lave (truck) lämpad för lyftning av människor så, att en rörelsehindrad säkert kan komma in i och ur båten även över relingen.

Rörelsehindrades båtar borde kunna förtöjas med sidoförtöjning eller med aktern mot bryggan. Landstigningsbryggans räcken bör vara lämplig för de som använder rullstol.

Mellan pontonerna bör mellanbryggornas ändar ha en sådan lutning att rullstolsbundna och andra rörelsehindrade kan röra sig på bryggan och så att det inte finns en risk för synskadade att snubbla. Förbindelsebryggan mellan pontonbryggan och landfästet bör ha en sådan lutning, att en rullstolsbunden kan komma i land åtminstone med hjälp (lutningen högst 1:7). I vardera ändan av bryggan borde det finnas ett stadigt omkring 70–90 cm högt räcke.

Med tanke på synskadade borde ramper, räcken och andra hindrande ställen vara målade med en väl synlig färg.

På hamnens lämplighet för rörelsehindrade inverkar även möjligheterna att röra sig i omgivningen och möjligheterna att använda servicen. Vägarna till serviceställena (butik, kiosk, restaurang, avfallspunkterna) bör vara sådana att rullstolsbundna kan röra sig utan hjälp. Informationstavlor och vägvisare bör vara sådana, att även synskadade lätt kan läsa dem. Uppstående bokstäver lämpliga för tolkning med fingrarna rekommenderas.

Båtplatser lämpliga för rörelsehindrade borde förses med till exempel symbolen för rörelsehindrade så, att de i tid kan observeras från inseglingsfärdleden.

En hamn lämpad för rörelsehindrade borde skyltas med en symbol speciellt för rörelsehindrade.

OM BÅTHAMNARS SÄKERHET

Allmänt

Dessa direktiv har uppgjorts av Finlands Båtförbund och Finlands Seglarförbund för båtföreningar som en rekommendation för att de skall veta vilka synpunkter som bör tas i beaktande då hemma- och besökshamnar planeras, byggs eller förbättras samt då ordnings- och säkerhetsdirektiv uppgörs för existerande hamnar. Direktiven kan anses vara miniminivån för kommunala och kommersiella hamnars säkerhetsregler.

Motsvarande regler rekommenderas för byggda utfärdshamnar. Båtfararna uppmanas att följa andemeningen i dessa direktiv även i naturhamnar.

Direktiven berör själva hamnanläggningen samt dess utrustning och personal. Båtarna och deras utrustning berörs inte, men om en enskild båt visar sig ha så bristfällig utrustning eller verksamheten ombord vara av sådan art att detta kan utgöra fara för omgivningen kan båten avvisas från hamnen.

Om olycka inträffar skall möjlighet till snabb alarmering finnas samt möjlighet att vidta åtgärder för att begränsa olyckans omfattning.

Reglerna är uppbyggda så att kravnivån är beroende på följande faktorer:

- typ av hamn för att trygga människoliv ställs större krav på besökshamn än på hemmahamn
- storlek och utformning exempelvis så att ju större hamn och längre pirer (ut i vattnet) desto högre krav. Behövs en evakueringsplan för hamnen?
- läge ju längre tid det tar för räddningsenhet att anlända till hamnen desto större beredskap bör hamnen ha.

Hamnvärden skall se till att det inte ur säkerhetssynpunkt finns för många båtar i hamnen. Under speciella omständigheter som exempelvis publiktillställningar eller under svåra väderförhållanden kan tillfälligt avvikelser från reglerna tillåtas. I sådana fall bör dock övervakningen i hamnen utökas, samt alarmcentralen vid behov informeras om situationen.

Dessutom skall innehavaren ansvara för att anläggningens personal har kännedom om och färdighet att utföra de åtgärder som krävs i händelse av olycka. Detta innebär att innehavaren skall tillse att personalen får behövlig utbildning och övning samt har kännedom om hur hamnen evakueras.

Inför varje säsong skall hamnens innehavare se till att hamnens säkerhet är ändamålsenlig. Vid besiktning rekommenderas att räddningsmyndighet är närvarande. Vid besiktningen skall konstateras bland annat

- vem som ansvarar för anläggningens drift och hans reserv
- att utrustningen är tillräcklig och att den fungerar
- evakueringsplanen
- om gällande allmänna säkerhetsbestämmelser uppfylls.

Besökshamnar

Allmänna direktiv

För besökshamn gäller i allmänhet att

- 1 namn på person som är ansvarig för hamnens skötsel samt uppgift om var eller hur denna är anträffbar skall anslås i hamnen
- 2 för livräddning skall finnas livboj med lina samt en minst 2 m lång båtshake inom 50 m avstånd från varje båtplats på bryggan. På fast brygga och på pontonbrygga som höjer sig mera än 30 cm över vattenytan skall möjlighet att ta sig upp ur vattnet via stege finnas inom 25 m bryggglängd där vattendjupet överstiger 1 m. Stegen skall vara tydligt utmärkt
- 3 förstahjälpsutrustning skall finnas tillgänglig i hamnen
- 4 användningen av öppen eld (inklusive öppen grill) tillåts enbart på särskilt anvisad plats
- 5 båtar skall placeras på sådant sätt att de inte blockerar utfartsmöjligheterna för varandra
- 6 ordningsreglerna skall finnas anslagna i hamnen
- 7 om bränslepåfyllningsplats finns i anslutning till besökshamn borde påfyllningsplatsen vara avskild från gästbåtplatserna och dessutom vara så belägen att den inte försvårar släckning och evakuering av tankande båtar och gästbåtar vid eventuell brand vid påfyllningsplatsen
- 8 lämpliga verktyg för att i en nödsituation snabbt kunna kapa förtöjningar bör finnas tillgängliga
- 9 gästplatserna bör tydligt anges.

Om antalet båtplatser överstiger 25 eller bryggglängden överstiger 50 m skall följande vara uppfyllt:

- 1 hamnen skall stå under regelbunden tillsyn i enlighet med nedan givet avsnitt
- 2 möjlighet att larma räddningsenhet med telefon skall finnas dygnet runt under den tid hamnen är öppen för gästande båtar
- 3 släckningsredskap och -utrustning skall finnas i enlighet med nedan givet avsnitt
- 4 livräddningsbåt borde finnas
- 5 möjlighet skall finnas att med ljudsignal väcka och alarmera folk i båtarna
- 6 hamnen skall utformas så
 - att tillräckligt manöverutrymme för båtarna finns
 - det är möjligt att utrymma hamnen om brand utbryter ombord på båt. Evakueringsplats bör planeras i förväg
 - att det är möjligt att komma ända fram till hamnanläggningen med räddningsfordon.

Tillsyn

Avsikten med tillsynen är att vägleda anländande och avgående båtar, övervaka hamnens säkerhet samt upprätthålla ordning i hamnen. Vid speciella situationer bör tillsynen skärpas.

Under verksamhetsperioden skall tillsyn och övervakning arrangeras enligt följande:

båtplatser

över 25 under 100 st

över 100 under 200 st

över 200 st

tillsyn

daglig tillsyn. Person som representerar hamnens innehavare skall finnas på plats i hamnen på anslagen tid, minst två gånger per dygn

övervakning dagtid. Minst en person skall finnas på plats i hamnen klockan 8–22

övervakning dygnet runt. Minst en person skall finnas på plats i hamnen dygnet runt. Personen skall hela tiden vara vaken och regelbundet patrullera inom hamnområdet. Om hamnen är särskilt stor kan flera övervakare krävas.

Avfallshantering

Hamnen bör vara försedd med ordnad avfallshantering i enlighet med lag. Avfallspunkterna bör vara tydligt angivna.

Släckningsredskap och -utrustning

Handeldsläckare av minst klass AB III E så placerade att det från varje båtplats i hamnen inte får vara längre än 50 m till närmaste släckare.

Invid bränslepåfyllningsplats skall finnas minst två handeldsläckare av minst klass AB III E. Släckare vid bränslepåfyllningsplats får räknas hamnen till godo i den mån sådan släckare finns inom 50 m avstånd från båtplats och under förutsättning att släckaren alltid är tillgänglig.

Allmänt gäller att släckningsredskap och -utrustning skall placeras på lättåtkomlig och väl synlig och utmärkt plats. Handeldsläckare får placeras i låst skåp, som har ruta vilken lätt kan krossas.

Om tiden innan räddningsenhet anländer till platsen är lång bör släckningsutrustningen utökas.

Livräddningsredskap

Livbojar bör vara försedda med omkring 25 m långa flytande linor. Livbojarnas färg bör vara röd, orange eller gul. Deras placering bör vara tydligt angiven.

Båtshaken bör vara omkring 2 m lång och flytande.

Båt skall ständigt finnas tillgänglig för livräddning. I båten skall finnas åror, båtshake, öskar, kniv, kastlina, bogserlina och minst två flytvästar. I omfångsrika hamnar borde båten vara utrustad med motor.

Elektriska installationer

Elektriska uttag bör placeras så nära förbrukarna som möjligt. Utrustningen bör uppfylla gällande elsäkerhetsföreskrifter.

Elektriska kablar bör vara avsedda för utomhusbruk och de bör hålla för de mekaniska påfrestningar de utsetts för. Bruk av långa förlängningskablar bör undvikas och dessa får inte hindra normalt bruk av bryggan.

Ordningsregler

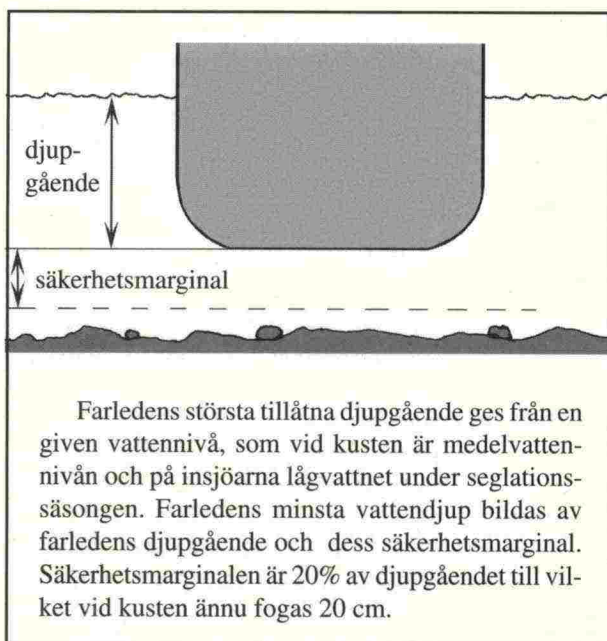
Ordningsreglerna bör uppta direktiv om hamnens allmänna ordning och säkerhet. Ordningsreglerna borde bland annat innehålla följande:

- regler för hantering av eld, öppna grillar medräknade, inom hamnområdet och ombord på båtar
- hur nödalarmering kan göras
- uppgift om arrangemanget för gästplatser
- uppgift om allmänna ordningsregler inklusive tiden för tystnad
- uppgift om att båtar får förtöjas i dubbla led endast med tillstånd av hamnvärden
- ansvariga föreståndarens namn och uppgift om hur denna kan nås
- uppgift om vilka tider hamnpersonal finns på plats.

Ordningsregler för hamnen anslås på central och väl synlig plats. Ordningsreglerna bör vara avfattade på svenska, finska, engelska och tyska och vid behov även på andra språk. Vid behov bör ordningsreglerna anslås på flera platser inom hamnområdet.

Släcknings- och räddningsplan

Släcknings- och räddningsplan för hamnen skall uppgöras om antalet båtplatser överstiger 100 eller om brygg-längden överstiger 200 m eller om den på grund av sin konstruktion eller form är svår att tömma. Planen skall omfatta evakuering av personer och båtar i händelse att olycka inträffar i hamnen. De flyttade båtarnas tillfälliga placeringsplats bör utses i förväg.

VÄRDERING AV GÄSTHAMNAR

För att få marknadsföras som gästhamn och skylta med officiell gästhamnstavla bör hamnen vara auktoriserad av båthamnsgruppen. Hamnen har minst den service, som krävs (+++) för gästhamn enligt sidan 19. I benämningen gästhamn ingår sålunda en viss minimiservice. Hamn i skärgården med brister kan i vissa fall få status som gästhamn. Då dylik brist finns bör den tydligt anges i samband med beskrivningen av hamnen.

Värderingen omfattar

- säkerhet (S)
- miljö (M)
- toaletter (T)
- tvättmöjligheter (D)
- betjäning (B).

I grupperna T och D bedöms endast den tekniska nivån. Efter varje grupp ges närmare direktiv om tolkningen av normerna.

S säkerhet

Bedömningen avser de ständiga gästplatserna. Eventuellt besvärande vindriktning anges separat.

- 5 mycket god hamn, lugn och säker vid alla vindförhållanden
- 4 god hamn, lugn och säker vid vanligen förekommande vindförhållanden
- 3 god hamn, kan under vissa vindförhållanden vara orolig
- 2 mindre god hamn eller skyddad brygga, orolig beroende på passerande sjötrafik eller vindförhållanden
- 1 dålig hamn eller oskyddad brygga

Vid uppskattning av säkerheten bör följande beaktas:

- till hamnen bör leda en säker farled eller rutt med tillräckligt djup. Farledens djupgående (se figur) bör vara minst 2 m. Vattendjupet i själva hamnbassängen bör vara minst 0,5 m större än farledens djupgående. För motorbåtar krävs ett minsta djupgående av omkring 1 m. Segelbåtar bör ha fri höjd, även längs inseglingsfarleden
- hamnen bör planeras så, att tillräckligt med utrymme för manövrering finns även då hamnen är fullsatt och vädret dåligt med störande vind och sjögång
- en evakueringsplan för hamnen i händelse av en olycka bör uppgöras
- på bryggan borde finnas färdiga fästen för förtöjningslinor. Akterförtöjningen kan vara bojar, pålar eller bommar. Användning av eget ankare kan endast i undantagsfall godtas då ankarlinor försvårar manövreringen i hamnen. Vid bojförtöjning bör bojtyngheten vara tillräcklig och bojen placerad minst 12 m från bryggan. Bästa avståndet är två gånger båtens längd. Nackdelen med pålar är bristen på flexibilitet då hamnen blir fylld. För större och rörelsehindrades båtar kan man reservera möjlighet till sidoförtöjning

- hamnen bör vara skyddad och lugn vid båtsäsongens vanligaste vind- och vågförhållanden. Speciell vikt bör läggas vid vindens inverkan på till exempel segelbåtars tackel och båtarnas överbyggnad
- hamnen bör ha belysning och tillsyn åtminstone dagtid
- hamnen bör ha utrustning för första hjälp, eldsläckning och livräddning.

M miljö

Uppfattningen om miljön präglas av de värderingar, som läggs in i begreppet. På hamnens trevnad inverkar bland annat:

- hamnens miljö
- land- och sjötrafikens intensitet, industri, buller
- vistelse av utomstående människor alldeles i närheten av båtarna. En säkerhetsaspekt samtidigt som gästhamnen ofta är en lokal sevärdhet. Denna motstridighet kan ordnas med olika former av ingärdning
- hamnens barnvänlighet
- skyltningen av de egentliga gästplatserna bör vara synlig i god tid från inseglingsfarleden
- information om service och sevärdheter i närheten av hamnen
- möjligheterna att nå de olika serviceplatserna såsom reparationsverkstäder, butiker, postlåda
- ordning och snygghet i de sanitära utrymmena
- avfallsservicen bör arrangeras så, att den inte medför osnygghet. Platser för tömning av båtarnas septiktankar och bärbara kemiska toalettavfallstankar borde finnas i närheten av bryggan borde det finnas möjlighet att få elektricitet från land till båten. I bra utrustade hamnar borde antalet elpunkter vara minst 1 per 25 gästbåtsplatser
- bryggan där bränsledistributionen sker bör vara tillräckligt avfendrad och försedd med fasta linor för förtöjning av tankande båtar. Det bör vara lätt att komma till bryggan
- ordningsföreskrifterna bör finnas synliga och man bör övervaka att de följs.

Alla dessa förhållanden vägs samman i en skala 1–5, där 5 står för högsta kvalitet.

T toaletter

- 5 mycket god standard och tillräcklig kapacitet
 - 3 god standard
 - 1 användbar eller i dåligt skick
- minimikravet är 1 toalett per 10 gästbåtsplatser. Köbildning vid morgon- och kvällsrusningen kan knappast undvikas
 - åtminstone någon toalett bör vara tillgänglig 24 timmar
 - i toaletten borde finnas tvättningsmöjlighet (lavoar)
 - rörelsehindrades behov bör beaktas vid planeringen.

D tvättmöjligheter (dusch eller bastu)

- 5 mycket god standard och tillräcklig kapacitet
 - 4 god standard
 - 3 användbar
 - 2 i dåligt skick
 - 1 endast kallt vatten
- minimikravet är 1 dusch per 20 gästbåtsplatser då duscharna kan utnyttjas spritt över dygnet. Köbildning vid morgon- och kvällsrusningen kan knappast undvikas
 - rörelsehindrades behov bör beaktas vid planeringen.

B betjäning

- 5 riklig mångsidig service (exempelvis butik, livsmedelskiosk eller kiosk, möjlighet att tvätta och torka kläder, tömning av septiktank eller mottagning av kemiskt toalettavfall, postlåda, tillgång till elektricitet från land till båt, varukärror, cykeluthyrning)
- 3 tillfredsställande service (exempelvis butik eller livsmedelskiosk, tömning av septiktank eller mottagning av kemiskt toalettavfall, postlåda)
- 1 knapp service (exempelvis livsmedelskiosk eller kiosk)

Möjlighet att tvätta och torka kläder borde finnas. Anläggningen bör ha all behövlig apparatur. Det är viktigt att även kunna torka tvätten. Minimikravet är 1 anläggning per 100 gästbåtsplatser. Ett torkskåp borde finnas per tvättmaskin.

Prissättning

Hamnavgiften borde vara en grundavgift, som inkluderar åtminstone basservicen, det vill säga bryggplats, mottagning av hushållsavfall, dricksvatten och toalett. För övrig service kan debiteras skilt av dem som utnyttjar servicen. Den fria servicen borde vara så belägen att endast den, som erlagt avgift kan utnyttja den. Tillträdet kan regleras med exempelvis kodlås eller nyckelkort. Kodlåsets kod bör bytas mitt på dagen.

För ett uppehåll i hamnen på 1–3 timmar borde ingen avgift utgå. För ett längre dagbesök kan en separat avgift uppbäras.

Rekommendation till ordningsföreskrift för gästhamn

Den slutliga ordningsföreskriften behöver inte vara exakt den nedan rekommenderade, men till innehållet borde den åtminstone innehålla de element som upptagits. Rekommendationen är uppgjord av sektionen för farleder vid Delegationen för båtlivsärenden.

- 1 Inom hamnområdet bör nedanstående ordningsföreskrifter följas.
- 2 Vid förtöjning till brygga eller avfärden från denna samt vid vistelse vid bryggan bör man vara tillräckligt försiktig. På sidorna bör tillräckligt med sakliga fendrar användas. Förtöjningen bör vara saklig och hållbar.

- 3 Inom hamnområdet bör renlighet och god ordning hållas. Tystnad bör respekteras mellan 23–7.
- 4 Hamnens skötsel handhas av N.N. (adress och telefon).
Som hamnvärd fungerar N.N. (telefon).
Hamnens ägare ansvarar inte för eventuella skador som sker inom hamnområdet. Över hamnavgiften ges ett officiellt kvitto där hamnens ägare och avgiftens storlek anges.
- 5 Hamnvärden har rätt att uppmana båtbesättning, som inte följer dessa direktiv att omedelbart avlägsna sig från hamnen.
- 6 Dessa direktiv har den xx.xx 200x godkänts av N.N.

Föreskrifterna kan kompletteras i enlighet med uppgifter i motsvarande avsnitt på sidan 23.

UPPRÄTTHÅLLANDE OCH UTNYTTJANDE AV BÅTHAMNSREGISTRET

Båthamnsgruppen ansvarar för klassificeringen och värderingen av hamnar. Det egentliga fältarbetet sköts av auktoriserade båtfarare, som vid behov kallas till informationsmöten ordnade av båthamnsgruppen. Den första värderingen av en gästhamn görs alltid av medlem i båthamnsgruppen.

Vid klassificering och värdering ifylls ett hamnkort. Vid den första värderingen är det önskvärt att ägaren är närvarande. Senare besök görs utan förhandsanmälan.

Resultatet av klassificeringsarbetet samlas i en databank, som förs av båthamnsgruppen. Databanken hålls ständigt ajour. Uppgifterna samlas under båtsäsongen. De bearbetas för publicering i enlighet med utgivningen av sjökort så, att de vanligen finns tillgängliga före nästa båtsäsong. Uppgifter om hamnens planerade förbättringar arkiveras separat.

Databankens uppgifter är offentliga. De överlämnas åt den som begär uppgifter på sådant sätt som överenskommes mellan båthamnsgruppen och den som begär uppgifter. Då uppgifterna publiceras skall källa och tidsuppgifter anges.

Gästhamnarna besöks minst vartannat år för att klarlägga förändringar. Det är önskvärt att hamnens ägare eller ansvarig för hamnen meddelar om förändringar åtminstone en gång i året till båthamnsgruppen.

De servicehamnar, gästbryggor och utfärdshamnar, vilka finns upptagna i båthamnsgruppens databank handläggs via anmälan från ägaren och vid behov genom besök på platsen. Nya hamnar besöks alltid på platsen innan de tas med i databanken.

Dessutom besöker de lokala hamnkontrollörerna hamnarna under säsongen. Enskilda iakttagelser kan sändas direkt till båthamnsgruppen.

TECKEN I SJÖKORT OCH NATUREN

inget tecken

hemmahamn (eventuellt klubb-förkortning)

gästhamn

servicehamn, gästbrygga, utfärdshamn

skyddshamn

inget tecken

nödhamn

förtöjningsplats

gästhamn

förtöjning av båtar tillåten

hamn eller förtöjning lämplig för rörelsehindrade

KRITERIER FÖR BLÅ FLAGG I GÄSTHAMNAR (1998)

O= obligatoriskt kriterium

M= målinriktat kriterium

Hamnen och dess näromgivning

- 1 O Hamnen är väl placerad, det allmänna intrycket och underhållet av hamnen är i balans med den omgivande naturen
- 2 O Vatten- och landområdet är fritt från synligt avfall
- 3 O Farleden till hamnen och båtplatserna underhålls regelbundet
- 4 O Hamnens avfallsvatten leds till avlopp

Utrustning och service

- 5 O Det finns tillräckligt med sanitetsutrymmen. Dessa städas och underhålls regelbundet och deras avfallshantering är ordnad
- 6 O I hamnen finns möjlighet att tömma båtars septiktank
- 7 O Det finns tillräckligt med avfallskärl i hamnen
- 8 O I hamnen finns uppsamlingspunkt för problemavfall
- 9 O/M Med tanke på återanvändning finns skilda behållare för sortering av avfall
- 10 M Regelbunda kommunikationer till tätort om denna är mer än två kilometer från hamnen
- 11 M I hamnen finns dricksvatten tillgängligt direkt till båt
- 12 M Bryggorna är utrustade med 220 V elanslutning
- 13 M Bryggorna är belysta nattetid
- 14 M Inom hamnområdet finns telefon tillgänglig dygnet runt
- 15 M Båt kan repareras i hamnen
- 16 M Det är möjligt att fylla på bränsle i hamnen
- 17 O Hamnen har tillräcklig säkerhetsutrustning och säkerhetsföreskrifter är uppgjorda
- 18 M Det finns ordningsföreskrifter i hamnen

Information

- 19 O Blå flaggutbildning
- 20 O Hamnen har en person, som har beredskap att ge information i frågor om miljöskydd
- 21 O I hamnen finns information om den omgivande naturen
- 22 O Hamnen delar ut miljökunskap
- 23 M I hamnen finns information om service i närheten av hamnen

tilläggsinformation:

Blå flaggkommittéen

telefax (02) 235 0009

KONTAKTADRESSER

Båthamnsgruppen

c/o Finlands Båtförbund

00093 SLU

telefonförbindelse finns inte

telefax (09) 3481 2572

Sjöfartsverket, kart- och farledsavdelningen

Pb 158 00181 Helsingfors

telefon 0204 48 40

telefax 0204 48 4555

Finska vikens sjöfartsdistrikt

Pb 308 00181 Helsingfors

telefon 0204 48 50

telefax 0204 48 5100

Skärgårdshavets sjöfartsdistrikt

Pb 351 20101 Åbo

telefon 0204 48 60

telefax 0204 48 6180

Bottniska vikens sjöfartsdistrikt

Pb 20 65101 Vasa

telefon 0204 48 70

telefax 0204 48 7336

Insjöfinlands sjöfartsdistrikt

Itäinen kanavatie 2

53420 Villmanstrand

telefon 0204 48 30

telefax 0204 48 3110

Miljöministeriet

Pb 399 00121 Helsingfors

telefon (09) 19 911

telefax (09) 199 1499

Centralen för turistfrämjandet

Pb 625 00101 Helsingfors

telefon (09) 417 6911

telefax (09) 4176 9333

Finska handikappidrottsförbundet

seglingsutskottet

Gumtäcktsvägen 1 A

00520 Helsingfors

telefon (09) 613 191

telefax (09) 146 2404

BÅTHAMNSGRUPPENS HAMNDATA

platsens namn

kontaktperson

vinteradress

vintertelefon, telefax

hamnvärd, hamntelefon

kommun

sjökortsserie

sjökort

latitud, longitud

hamnens nummer

Hamn:

hemmahamn

gästhamn

gästhamnens värdering S (vind) M T D B

servicehamn

gästbrygga

utfärdshamn

antal gästplatser

hamnavgift

vad inkluderas i hamnavgiften?

skyddshamn

förbindelsebrygga

flygbrygga

Insegling:

angöringsbeskrivning

fri höjd

hindrets art, ledning och/eller bro

angöringsfarledens djup

hamnbassängens vattendjup

Gästförtöjning:

boj

påle

bom

ankare

sidoförtöjning

Service:

information

matsställe:

restaurang

café

annan matservering

grilltak, brasplats, kokskjul

livsmedel:

butik

butiksbil

butiksbåt

fiskförsäljning

kiosk:

grillkiosk

livsmedelskiosk

övrig kiosk

saluhall

torg, kvällstorg

bränsle:

bolag

95 98 brännolja gas

bränsleautomat

eluttag

dricksvatten

avfallsservice:

hushållsavfall

oljeavfall

toalettavfall, kemiskt och/eller septi

toalett, antal

dusch, antal

bastu, antal

livräddnings-brand-förstahjälpsutrustning

tvättmaskin, maskinell torkning

publiktelefon, marin-VHF

postlåda

bankautomat

badstrand

lekplats för barn

allmän trafikförbindelse:

buss, förbindelsefartyg, tåg, flyg

taxi, telefon

båtramp

vedskjul

apotek, medicinskåp

naturstig

sevärt

övrig service

framtidsplaner